

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĘPOWANIA ZAGROŻENIA SAMOBÓJCZEGO UCZNIĄ

Każdy pracownik szkoły (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek zareagowania na wszelkie sygnały o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia, na niepokojące zachowania uczniów mogące wskazywać na zamiary samobójcze.

1. Zachowania, które powinny zaniepokoić pracowników szkoły, gdyż mogą wskazywać na zamiary samobójcze:

- a) mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie,
- b) pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- c) interesowanie się tematyką śmierci – przeglądanie stron internetowych poświęconych tematyce śmierci, mówienie o niej, rysowanie, pisanie o śmierci, samobójstwie itp.
- d) okaleczanie się, autoagresja,
- e) długotrwały stan smutku, przygnębienia,
- f) zmiany w zachowaniu, zamykanie się w sobie,
- g) izolacja społeczna – młody człowiek wycofuje się z kontaktów,
- h) pozbywanie się osobistych i ważnych dla ucznia przedmiotów,
- i) poważne zmiany nastroju – zwykle znaczne obniżenie lub wahania nastroju, nasilony smutek, rozpacz, rozdrażnienie, złość,
- j) wzrost impulsywności – zachowania impulsywne, stosowanie przemocy, zachowania agresywne (agresja skierowana na zewnątrz),
- k) ucieczki z domu, wagary, zachowania buntownicze,
- l) trudności w szkole – obniżenie stopni, problemy z koncentracją uwagi itp.

2. Każdy, kto zauważy niepokojące sygnały (także w trakcie edukacji zdalnej) zobowiązany jest zgłosić swoje obserwacje wychowawcy ucznia lub pedagogowi/psychologowi szkolnemu.

3. Po odebraniu zgłoszenia wychowawca ucznia wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym dokonują diagnozy zgłoszenia oraz sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia i w zależności od stopnia ryzyka zagrożenia zdrowia/życia ucznia podejmują dalsze działania.

POZIOMY RYZYKA ZAGROŻENIA ZDROWIA/ŻYCIA UCZNIĄ

Wysoki poziom zagrożenia zdrowia i życia

Uczeń ma myśli i tendencje samobójcze bardzo nasilone, dokładny plan popełnienia samobójstwa, dostęp do środków samobójczych, poczucie braku nadziei, jest impulsywny, niespokojny, nie podaje żadnych powodów, żeby żyć, jego stan psychiczny budzi poważny niepokój.

Procedury postępowania:

1. Nauczyciel//pedagog/psycholog zabezpiecza ucznia (przebywa z uczniem do czasu przyjazdu pogotowia) i uniemożliwia mu wyrządzenie sobie krzywdy.
2. Wzywa pogotowie ratunkowe.
3. Niezwłocznie informuje dyrektora, wicedyrektora szkoły, wychowawcę o sytuacji zagrażającej życiu ucznia.
4. Informuje rodzica oraz zobowiązuje go do możliwie pilnego zgłoszenia się do szkoły.
5. Nauczyciel/pedagog/psycholog towarzyszy uczniowi w trakcie badania przez zespół ratunkowy.
6. W sytuacji gdy uczeń jest przewożony przez zespół ratunkowy do szpitala należy żądać podpisu oświadczenia przekazania dziecka członkom zespołu ratunkowego – **Załącznik 1.**
7. Jeśli rodzic nie przybędzie do szkoły, a uczeń został zabrany do szpitala przez pogotowie ratunkowe, psycholog/pedagog/wychowawca telefonicznie ustala z rodzicem termin spotkania w szkole, na którym zostanie przedstawiony i omówiony problem, niepokojące zachowania świadczące o trudnej sytuacji dziecka oraz konieczności zapewnienia pomocy medycznej i psychologicznej. Rodzic podpisuje zobowiązanie, że dziecku zostanie zapewniona pomoc specjalistyczna (medyczna, terapeutyczna) w określonym na piśmie terminie i otrzymuje pisemną informację na temat oferty pomocy specjalistycznej – **Załącznik 2.**
8. Nauczyciel/pedagog/psycholog szkolny sporządza notatkę służbową ze zdarzenia.
9. Wychowawca informuje zespół nauczycieli pracujących z uczniem o potrzebie monitorowania funkcjonowania ucznia i informowania o każdym niepokojącym zachowaniu.
10. Wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, we współpracy z pedagogiem i psychologiem ze szczególną dbałością monitorują sytuację dziecka i współpracują z rodziną ucznia, sprawdzają realizację działań rodzica (zgodnie z treścią zobowiązania).

11. W przypadku braku współpracy rodzica ze szkołą, niewywiązania się z ustaleń i przy braku poprawy funkcjonowania ucznia wychowawca we współpracy ze specjalistami rozważa decyzję o skierowaniu do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich wniosku o wgląd w sytuację rodzinną.

Średni poziom zagrożenia – ryzyko bliskie (dni, tygodnie)

Uczeń ma myśli samobójcze bez tendencji i planów, myśli samobójcze mają formę bierną czyli: np. typu „nie warto żyć”, „lepiej byłoby umrzeć” albo aktywną: „myślę o tym, żeby skończyć ze sobą” objawy depresji.

Procedury postępowania:

1. Nauczyciel/pedagog/psycholog zabezpiecza ucznia i pozostaje z nim do czasu przybycia do szkoły rodzica.
2. Nauczyciel/pedagog/psycholog informuje rodzica o zaistniałej sytuacji oraz zobowiązuje go do możliwie pilnego zgłoszenia się do placówki.
3. Po przybycia rodzica do szkoły przekazuje informację na temat oceny funkcjonowania ucznia i zobowiązuje rodzica do zapewnienia pomocy medycznej i psychologicznej. Rodzic podpisuje zobowiązanie, że dziecku zostanie zapewniona pomoc specjalistyczna (medyczna, terapeutyczna) w określonym na piśmie terminie i otrzymuje pisemną informację na temat oferty pomocy specjalistycznej – **Załącznik 2. i 3.**
4. Nauczyciel/pedagog/psycholog ustala z rodzicem możliwości współpracy ze szkołą w zakresie pomocy dziecku (forma pomocy i częstotliwość kontaktów z uczniem, z rodzicem).
5. Nauczyciel/pedagog/psycholog szkolny prowadzący spotkanie sporządza notatkę służbową.
6. Wychowawca informuje zespół nauczycieli pracujących z uczniem o potrzebie monitorowania funkcjonowania ucznia i informowania o każdym niepokojącym sygnale.
7. Wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, we współpracy z pedagogiem i psychologiem ze szczególną dbałością monitorują sytuację dziecka i współpracują z rodziną ucznia, sprawdzają realizację działań rodzica (zgodnie z treścią zobowiązania).
8. W przypadku braku współpracy rodzica ze szkołą, niewywiązania się z ustaleń i przy braku poprawy funkcjonowania ucznia wychowawca we współpracy ze specjalistami rozważa decyzję o skierowaniu do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich wniosku o wgląd w sytuację rodzinną.

Średni/niski poziom zagrożenia – ryzyko długoterminowe (miesiące, lata)

Uczeń nie ma myśli samobójczych lub myśli nie są sprecyzowane szczegółowo, pojawiają się rozważania o śmierci, ma objawy depresji.

Procedury postępowania:

1. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę podczas, której udziela uczniowi wsparcia. Informuje ucznia o tym, że skontaktuje się z rodzicami i czego będzie dotyczyć rozmowa.
2. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny proponuje uczniowi różne formy pomocy na terenie szkoły oraz poza szkołą – w sytuacjach dla niego trudnych (do kogo może się zgłosić, do kogo zadzwonić, gdzie się udać).
3. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny ustala zasady kontaktowania się ucznia z nim.
4. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny zaprasza rodzica na rozmowę, podczas której zostaje przekazana informacja na temat sytuacji kryzysowej ucznia i konieczności zapewnienia opieki medycznej i terapeutycznej. Rodzic podpisuje zobowiązanie, że dziecku zostanie zapewniona pomoc specjalistyczna (medyczna, terapeutyczna) i otrzymuje pisemną informację na temat oferty pomocy specjalistycznej– **Załącznik 2** .
5. Wychowawca informuje zespół nauczycieli pracujących z uczniem o potrzebie monitorowania funkcjonowania ucznia i informowania o każdym niepokojącym zachowaniu.
6. Wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, we współpracy z pedagogiem i psychologiem ze szczególną dbałością monitorują sytuację dziecka i współpracują z rodziną ucznia, sprawdzają realizację działań rodzica (zgodnie z treścią zobowiązania).
7. W przypadku braku współpracy rodzica ze szkołą, niewywiązania się z ustaleń i przy braku poprawy funkcjonowania ucznia wychowawca we współpracy ze specjalistami rozważa decyzję o skierowaniu do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich wniosku o wgląd w sytuację rodzinną.

UWAGA: W sytuacji, gdy podczas trwania edukacji zdalnej nauczyciel zostanie poinformowany o zagrożeniu samobójczym ucznia, niezwłocznie informuje o tym rodziców ucznia i uruchamia dalszą procedurę, a w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia ucznia informuje także Policję.

Załącznik 1.

OŚWIADCZENIE PRZEKAZANIA DZIECKA

Białystok, dnia.....

Oświadczam, iż w dniu.....w związku z podejrzeniem występowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ucznia..... (imię i nazwisko) przekazałem/am w/w dziecko zespołowi pogotowia ratunkowego.

1. Podpis pracownika szkoły.....
2. Podpisy członków zespołu pogotowia ratunkowego

.....
.....
.....

Załącznik 2.

Potwierdzamy, że zostaliśmy powiadomieni o problemach, jakich doświadcza nasze dziecko ..... (imię i nazwisko dziecka) oraz o konieczności podjęcia następujących działań: konsultacji medycznej i terapeutycznej. Zostały nam przekazane numery telefonów i adresy miejsc, gdzie możemy uzyskać pomoc:

- Oddział Dzienny Psychiatryczny Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego (UDSK) ul. J. Waszyngtona 17, Białystok, tel. 85 745 07 88
- Izba przyjęć planowych UDSK, ul. J. Waszyngtona 17, Białystok, tel. 85 745 07 58
- SOR UDSK, ul. J. Waszyngtona 17, Białystok, tel. 85 745 07 47
- Centrum Pomocy Dzieciom Stowarzyszenia KLANZA, ul. Kleeberga 8, Białystok, tel. 85 652 54 94, kom. 690 955 000
- Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocji, ul. Mickiewicza 31/2, Białystok, tel. 85 732 86 66
- EUREKA, Ośrodek Psychiatrii i Psychoterapii Dzieci i Młodzieży, ul. Wesoła 17/1, Białystok, tel. 533 544 633, mail: recepcja@eurekapsychiatria.pl
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2, ul. Mazowiecka 35, Białystok, tel. 85 742 34 34
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPR, ul. Włókiennicza 7, Białystok, tel. 85 744 50 27
- ETAP Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych, ul. Włókiennicza 7, Białystok, tel. 85 744 52 24, 85 744 50 26

Wspólnie ustalamy, że działania zostaną zrealizowane do dnia.....
(podać konkretną datę).

Data i miejscowość.....

Podpis rodziców.....

Podpis osoby pomagającej.....

Załącznik 3.

OŚWIADCZENIE RODZICA

Białystok, dnia.....

Ja..... (imię i nazwisko rodzica)

w dniu..... zostałam/zostałem poinformowany przez

..... (imię i nazwisko pracownika)

.....(dane szkoły)

o konieczności wzmożonego zapewnienia bezpieczeństwa oraz konsultacji medycznej/opieki
psychologicznej mojemu dziecku.....

(imię i nazwisko dziecka) w związku ze zgłoszeniem przez w/w dziecko sytuacji kryzysowej,
w której się znajduje. W związku z powyższym osobiście odbieram dziecko.

1. Podpis pracownika szkoły.....

2. Podpis rodzica.....